

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 krona, 3 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

„Akademija“ na Štajerskem.

I.

Z radostjo sem pozdravil poziv v 90. številki „Domovine“, naj se preseli delo ljudske izobrazbe tudi na tla zelenega Štajerja, naj pričinja to delo odsek naše „Akademije“. Naše društvo je v resnici prvo in edino te vrste na Slovenskem, misel, ki mu je podstava, uživa vseobče simpatije. Ta misel pa je bila nam Slovencem do zadnjega časa nepoznata. Že za nekaj desetletij je bila postala last drugih in to močnih narodov: Angležev, Francozov, Nemcev. Med Slovani nam tudi v tem vprašanju prednjačijo Čehi. Slovenci stopamo za njimi, vendar smo še med prvimi zlasti izmed manjših narodov. „University extension“, „Volksbildungskurse“, „l'université populaire“ in drugi podobni izrazi so nam postali domači. Ta misel je izražena v drugi točki naših pravil: „delovati za umstveno in moderno-nravstveno izobrazbo“.

Izobrazbe je treba v telesnem, duševnem pa tudi v dušnem, нравstvenem oziru vsakemu narodu, ako ga sploh hočemo upoštevati med narodi. Dandanes ne odločuje več številnost, niti fizična moč, temveč so odločilne duševne sile narodove v njegovem boju za „biti ali ne biti“. Ustanovitelj sokolstva nam zapisuje zlato resnico, da ga ni slučaj v zgodovini, da bi surova sila uničila kak narod: če je poginil, je poginil vsled svoje lastne telesne in duševne propalosti.

Ljudska šola opravlja svojo dolžnost do otrokovega 14. leta, od te dobe dalje do svoje smrti nima individij nobenega ponka več, pozablja se to, kar ga je naučila ljudska šola, pade v gosto meglo, ki so jej nerazsodnost, omahljivost, neznačajnost in druge take in enake dobre lastnosti glavne sestavine. Da nedostaje takemu narodu — tu govorim vedno le o celoti — prožnosti, energije, veselja do napredka in višjega

dela, ponosa in samozvesti, je umevno. Da je tak narod dovzeten za vsakršno vplivanje, je več ko naravno. Tak narod niti ni sposoben ystrajati na svojem mestu, temveč hodi kar očitno rakovo pot.

Izobrazbe tudi slovenski rod po večjem pogreša.

V tem pogledu je naš narod doslej zanemarjalo vse, od države doli do lastnih sinov, ki so imeli sicer srečo, da so dosegli višjo stopinjo prosvete, toda niso storili še koraka dalje, da bi bili učitelji svojemu rodu. Država nam sicer ob vsaki priložnosti sporoča svojo izredno naklonjenost, toda njene besede so v kričečem nasprotju z dejanji. Odreka nam — glejmo na Štajerskem, Koroškem, Primorskem — celo pravico do elementarne izobrazbe, ki nam jo daje ljudska šola. In od te države naj zahtevamo višjih, srednjih šol ali celo vsučilišč? Tem manje imamo pričakovati od nje splošne izobrazbe za narod slovenski v širokih njegovih množinah.

Pomagati si moramo sami. V tem sklepu nas podpira tudi zgodovina: Kar smo Slovenci napredovali, moramo zahvaliti svojim lastnim močem, lastnemu delu. Ta ponk velja tudi za prihodnost.

V teh mislih tiči pomen in je v njih že izražen namen društvu „Akademija“. Veliko nalogo je prevzelo to društvo. Izvršilo jo bo le tedaj, ako vse duševne sile naroda slovenskega stopijo v naš krog. Pri našem narodu, ki je po številu majhen in slaboten, je treba osredotočiti vse sile — pogrešati ne moremo nobene — in delati intenzivnejše kakor pri velikih narodih, ki delajo le še „na znotraj“.

Naše društvo ni politično, to ima črno na belem; toda namenjeno je slovenskemu narodu. V koliko dalje izobrazba naroda vpliva na njega politično zrelost — in to hočemo — to si lahko izračuna vsak pri sebi.

V prvem letu smo priredili 65 javnih predavanj, ki jih je slušalo skupno 14.812 poslušalcev. Res, da to še ni mnogo, da, za celoto ne pomenijo celo ničesar, toda začetek je — a dober začetek. Pa iti moramo dalje, mnogo, mnogo višje, ako hočemo v doglednem času imeti vidnih uspehov.

Zato pa živela misel, naj pričinja „Akademija“ s svojim delom na Štajerskem! Iz lastne izkušnje smem zagotavljati, da je naše inteligentno ljudstvo jako dovzeto in hvaležno za najmanjši pouk, ki mu ga hočeš podati. Zato pa bi bil naše inteligence neodpušten greh, ako bi svoj narod še dalje časa pustila stradati duševnega kruha, ki ga ima ona toliko v izobilju, da plesni. . . .

Po členu I. naših pravil se društven delokrog razteza po Kranjski, Štajerski, Koroški, Goriški, Trstu z okolico in Istri. Od ministrstva potrjena pravila dajo torej „Akademiji“ polno moč, da deluje po vseh slovenskih deželah, ne da bi bilo v to treba posebnega društva v posameznem kraju.

Na noge tedaj! Inteligenca med ljudstvo!

Dr. Vladimir Ravnika.

Kdor hitro da, dvakrat da — ali naša c. kr. vlada.

Odkar obstoji Savinjska železnica, se vedno pritožujejo kmetje celjske okolice, posebno iz Loznice in Lave, katerim večkrat na leto preplavlja voda potoka Loznice polja, hleve in hiše, zoper nedostatke, ki so se zgodili pri zgradbi te železniške proge. Vsak pameten človek mora priznati (in ne treba biti tehnični izvedenec!), da je storilo podjetništvo pri zgradbi te proge napako, ker ni pustilo napraviti na cesti pri Lavi ob desni strani proge (km 11980) večje odprtine, kakor so to zahtevali Lavčani že za časa gradnje železnice.

Zaradi odprave tega nedostatka so se vložile že razne peticije pri deželnem odboru in

moral prenehati, ker rojaki niso razumeli njegovega idealnega stremjenja.

„Slovan“ stoji izključno na umetniškem stališču; to nam priča njegova zunanost in notranost. Njegova oprema je najelegantnejša, in Jugoslovani nimajo nobenega lepšega ilustrativnega lista. Da pridejo slike do tem večje veljave, izhaja list v velikem formatu na najfinjšem papirju; vsaka številka ima, najmanj dve barvani sliki kot umetniški prilogi. Tu vidimo reprodukcije del mladih slovenskih umetnikov, kakor so Grohar, Peruzzi, Zajec, Berneker, Gospari in drugi, zastopani so slavni slovanski mojstri, kakor Jovanović, Pavačić, Mrkvička, Brožik, Vereščagin itd., a tudi odlični tuji umetniki.

Ilustracije zavzemajo približno četrtnino vsega prostora!

Vsebina lista je nekako razdeljena v tri približno enake dele: leposlovje, poučno-znanstveni spisi in listek, katerih vsak popolnoma ustreza svojemu namenu in se odlikuje po svoji umetniški ceni, ali aktualnosti ali zanimivosti.

Ne spuščamo se v podrobnosti. Sezi po listu in sodi sam!

Hoteli smo samo opozoriti nanj, posebno sedaj, ko si ob novem letu izbiramo liste. Ne podpirajmo tujih nam sovražnih, temveč domače, ko si to zaslužijo v polni meri in ki vršijo važno kulturno nalogo!

LISTEK.

„Slovan“

mesečnik za književnost, umetnost in prosveto. III. letnik.

Pred tremi leti za Božič je izšel „Slovan“ in vzbudil po pravici vsestransko pozornost. Ta oprava, eleganca, okus, obilica krašnih slik, bogata vsebina in pri vsem tem razmeroma tako nizka cena! Kaj takega še Slovenci nismo imeli. In kakor smo se ga vsi razveselili, tako so se oglašali razni dvomljivci, bo ti mogoče vzdržati list pri naših siromašnih razmerah, ko že itak imamo dva leposlovna lista? Saj je znano, kako drage so ilustracije in s kakšnimi težavami se imajo boriti ilustrirani listi drugih bogatejših narodov.

Spominjamo se tudi, da se je „Ljubljanskemu Zvonu“ že mnogokrat nasvetovalo, naj postane ilustriran list, toda ta se ni dal nikdar speljati na to nevarno pot. In vemo tudi, da je v osemdesetih letih izhajal lep ilustrirani list, imel je celo isti naslov, postavil se je tudi na širje stališče, toda izhajal je le štiri leta in koncem lista pravita izdajatelja, Hribar in dr. Tavčar, da jima je narasla izguba na 1952 gld.

In glejte, pred tremi leti ustal je zopet „Slovan“, pomlajen, še lepši, tak da nam dela

čast tudi pred drugimi narodi. In danes je dopolnjen tretji letnik.

Ne vemo, kakšna je njegova gmotna podlaga, uredništvo nima navade, da bi javkalo in rotilo, naj se naročajo na list. Saj se dobra stvar sama hvali in res, pri „Slovanu“ ni treba pretiravati, ni se treba siliti s priznanjem, list je tak, da zasluži naše podpore!

Za njim ne stoji nobena politična stranka, tudi ne tiskarna z velikim kapitalom, list je nastal, ko se je nanovo vzbudila slovenska umetnost, in služiti idealno tej slovenski umetnosti brez vseh stranskih ozirov, to je vzvišena naloga „Slovana“.

Spretnemu uredništvu se je posrečilo, pridobiti si velik krog odličnih sotrudnikov, deloma starih, priznanih, deloma pa tudi mlajših na novo vzbujenih moči, tako da je v tem oziru listu obstoj zagotovljen. Treba pa je pred vsem primerne števila naročnikov-plačnikov. In tu bi še marsikoga bilo treba opozoriti, posebno pa vse one, ki si morebiti za drag denar držijo nemške ilustrirane liste, s tem krepijo nasprotnike, oškodujejo pa domačine. Proč z nemškimi listi, naša dolžnost je, da vsaj podpiramo slovensko umetnost, če že nimamo smisla za njo!

Tri leta vrši „Slovan“ svojo nalogo, častno in uspešno, postal nam je takorekoč življenjska potreba in občutili bi velikansko vrzel, ko bi

železniškem ministrstvu, se je interpeliralo v deželnem zboru itd., toda doseglo se dosedaj še ni čisto nič.

Meseca junija t. l. je bil sicer na licu mesta ogled, pri katerem se je dognalo, da res ovira železniška proga Savinjske železnice odtok vode Ložnice, katera se je poprej lahko prosto izlivala v Savinjo, in sicer zaradi tega, ker ni zadostnih odprtih ob železniški progi, in da tako sili vodo v vas Lavo, katero preplavlja na način, kakor se to poprej, ko ni bilo železnice, ni godilo.

Izreklo se je, da je uprava železnice dolžna odpomoči nedostatku vsled določbe § 10 odst. b. postave, s katero se je dovolila zgradba železnice.

Takrat smo se veselili uspehov, ker smo bili mnenja, da bode uprava železnice to zadevo kot nujno vzela v poštev, ter dala na lavski cesti izvršiti odprtino za otekanje vode, to je, napraviti mesto dosedajnega preliva (kanala) — širok most. Toda varali smo se; zopet je bilo treba interpelacije v deželnem zboru, preden smo prejeli, pa ne morebiti obvestilo, da se prične z zgradbo mosta na cesti pri Lavi, temveč rešitev, iz katere jasno razvidimo, da bodo skušali celo zadevo zavleči toliko časa, da bode voda potoka Ložnice odnesla vas Lavo v Savinjo; ker potem si železniško ministrstvo prihrani tiste groše, ki so potrebni za napravo novega mosta.

Ali hoče s takimi bedastimi načrti, kakor jih navaja železniško ministrstvo v svoji naredbi z dne 30. septembra 1905, št. 34221/19, morda kaj druga doseči?

Mar ni očitno zavlačevanje in navadno sleparstvo, če se hoče mesto cenenege pripomočka za odstranjenje preplavljenja vasi Lave, to je naprave širokega mosta na Lavski cesti, ki pelje preko železniške proge v km 1980, in sicer na desnem obrežju, — razširiti objekt proge v km 27 in državne ceste v km 25, koder naj bi se baje voda odtekala v Savinjo.

Če bi trdili, da bi bilo mogoče, s slednje navedeno napravo odstraniti preplavljene vasi Lave, bi se nas razupilo za navadne glupce; a ker je to iztuhla železniški tehnični izvedenec, se mora seveda pričeti s to dražjo napravo in poskusiti; bode-li potem nevarnost odstranjenja ali ne, zato se železniško ministrstvo ne briga, saj bode par podjetnikov imelo dober zaslužek, plača pa naj — kdo? Mislite mar, da železniško ministrstvo? kaj še — kmet naj plača! Saj se je vendar najprvo pozvalo c. kr. namestništvo v Gradcu, da poizve potom okrajnega glavarstva v Celju, kdo vse bi imel od navedene naprave korist, da se dotičnike pritegne, naj prispevajo k stroškom.

Toraj kmet naj zopet plača stroške za neumnost, ki jo je povzročil podjetnik pri zgradbi Savinjske železnice.

Ali določa to § 10 odst. b. postave, s katero se je dovolila zgradba železnice?

Niti vinarja ne, in ako bi nas sililo k temu tudi c. kr. železniško ministrstvo, mi se bomo vedeli obraniti.

Večje predrznosti nego je ta, si pač skoraj ne moremo misliti.

Zadnja povodenj je trikrat zaporedoma poplavila vas Lavo, **toraj ne moremo dalje čakati**. Ako uprava železnice ne misli kmalu odpomoči nedostatku, smo primorani storiti druge primerne korake, da se zadeva ne bode več po nepotrebnem zavlačevala. Opozarjamo pa končno tudi naše gg. državne poslance na to dejstvo, ter jih prosimo, da store vse potrebno, da se za nas končno ugodno reši to zelo pereče vprašanje.

Kmetijsko šolstvo.

Sedaj, ko se kani vresničiti našim deželnim poslancem od drž. odbora obljubljena kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom, smatramo občen pregled vsega kmetijskega šolstva v državi in kronovinah jako umestnim, da tudi širša masa Slovenskega Štajerja zve o tem ter si sama napravi sodbo: je-li kmetijska šola, ki nam jo nemška večina dež. zbora po vrlih naših poslancev prisiljena dati mora, več, kakor drobtina z mize bogatina.

Da pa tako razsodnost še bolj omogočimo, prinesemo o priliki tudi poročilo dež. odbora, kmetijskega odseka in sklep letošnjega dež. zbora, ki se tiče slovenske kmetijske šole. Nadejamo se, da s tem zvabimo marsikoga, ki prijavi v našem listu te ali one pomisleke, zadevajoče v čemur-sibodi to vrsto šole. Namen naš je, da se zadeva do prihodnjega zasedanja dež. zbora v novinah vsestransko pretrese, da se tako poda našim poslancem dovolj gradiva, na katero opirajoč se, ložje zastavijo svojo spretnost in moč, da našim kmetom izposlušajo čim najboljše šolo. Kajti žalostno in neodpušljivo bi bilo, če bi slovensko razumnštvo s strokovnjaki vred z molkom zakrivilo slabo kmetijsko šolo, in bi se moralo reči: za skledico leče se je opustila obstrukcija.

Na delo torej, ker več oči več vidi in več glav več ve!

Vse kmetijsko šolstvo je razdeljeno v visoke, višje in srednje ter nizke kmet. šole. Visoke šole

so: a) c. kr. visoka šola za zemeljsko kulturo na Dunaju, b) kmetijski pouk na univerzi v Krakovu, c) učne stolice in docenture na tehnikah: Dunaj, Gradec, Praga 2 (češka in nem.), Brno 2 (češka in nem.), Lvov (polj.), d) živilozdravniška visoka šola na Dunaju in istotaka v Lvovu.

Višje (akademije) in srednje šole ima za kmetijstvo: Češka 5 (3 češke 2 nem.), Galicija 2 (polj.), Moravska 2 (1 češko in 1 nem.), Šlezko 1 (nem.), Bukovina 1 (nem.), Avstrijsko pod Anišo 1 (nem.); za gozdarstvo: Češko 2 (1 češk. in 1 nem.), Moravsko 1 (nem.), Galicija 1 (polj.), Štajersko 1 (nem.) v Bruku; za vinarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo: Avstrijsko pod Anišo 1 (nem.), Moravsko 1 (nem.) in slednjič je še za pivovarstvo nemška akademija na Dunaju. Večina teh šol ima po 3 letnike, le nekaj je takih z dvema letnikoma.

Nizke šole se pa ločijo v 1) celoletne kmetijske, 2) polletne takoimenovane zimske kmetijske, 3) gozdarske, 4) mlekarke in gospodinjske, 5) specialne za vinarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, hmeljarstvo in čebelarstvo, 6) za pivovarstvo in žganjarstvo ter 7) za perutnistvo.

Celoletne kmetijske šole imajo v Galiciji po 3 letnike, v Istri 4, povsod drugod do male izjeme pa po 2 letnika. Češko ima 11 češk. 5 nem., Moravsko 4 češke 2 nemške, Kranjsko 1 slovensko, Gorica 1 (s slovensko in italijansko sekcijo), Tirolsko 1 (z nemškim in laškim oddelkom), Bukovina 1 maloruski in 1 rumunsko-nemški, Galicija 6 poljskih, Istra 1 laški, druge dežele pa nemške take zavode.

Na Češkem so vse te šole društvene, drugod pa povsod deželne. Vseh je 39.

Kmetijskih šol je 71. Po samo eno zimo se pončuje v Solnograškem, Tirolskem, Galiciji, Češkem na eni šoli in v Šleziji na 3; na ostalih 64 šolah pa traja pouk 2 zimska tečaja. Na Češkem in Moravskem so vse te šole ali privatne, ali občinske, ali okrajne, večinoma pa društvene; v Šleziji je 1 deželna, 2 društveni; na Štajerskem (Andric) je okrajna, drugod so pa deželne. Češko ima 20 čeških, 7 nemških, Moravsko 23 čeških, 8 nemških, Galicija 2 poljski, Šlezija 1 poljsko, 1 nemško, 1 nemško-češko, druge dežele pa samo nemške take šole.

Nizke gozdarske šole imajo razen češke v Piseku samo po eden celi letnik; ta češka ima 2 celo letna tečaja. Ta češka in ena poljska v Galiciji so slovanske šole, drugih sedem je pa nemških. Na Štajerskem, Kranjskem, Tirolskem in Spodnje Avstrijskem je po ena državna taka šola, na Češkem, Galiciji in Moravskem so pa društvene šole.

Šole za mlčarstvo in gospodinjstvo imajo samo po eden letnik; 5 je deželnih, 10 društvenih; 6 je čeških, 1 slovenska, 1 poljska, ostale šole so pa nemške.

Specialne šole imate 2 po eden zimski tečaj, 10 jih ima po eden letnik, 4 po dva letnika, 5 po tri letnike, 1 pa 4 letnike; na enem zavodu je pa prosto obiskovanje. Galicija ima poljske, Moravska 1 češko, 2 nemški, 2 nemško-češki, Češko 2 češki, 1 nemško-češko, vse druge dežele pa samo nemške šole te vrste.

Nizki šoli za pivovarstvo in žganjarstvo sta 2 nemško-češki, 1 je poljska in 1 nemška.

Po kronovinah so pa šole takole izvršene:

Kronovina	Visoke šole	Akademije in srednje šole		Kmetijske celoletne	Zimske	Gozdarske šole	Mlekarke in gospodinjske šole	Nizke specialne šole	Pivovarske in žganjarske šole	Perutninske šole	Vsega
Češko	2	7	16	27	3	6	3	2	—	—	66
Moravsko	2	4	6	31	1	3	5	—	—	—	52
Avstr. p. Anišo	3	3	2	4	1	1	8	1	—	—	23
Galicija	3	3	6	2	1	1	4	1	—	—	21
Štajersko	1	1	1	1	1	—	2	—	—	—	7
Šlezko	—	1	1	3	—	1	—	—	—	—	6
Kranjsko	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	3
Tirolsko	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	3
Bukovina	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3
Koroško	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Avstr. n. Anišo	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Solnograško	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Predarelsko	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Goriško	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Istra	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Dalmacija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Skupaj	11	20	39	71	9	15	23	4	—	—	192
Ogrsko z Erdelj.	3	6	18	—	4	5	14	—	—	1	51
Hrvaško	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Bosna	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2

Iz cele predstojee razprave je razvidno, da Slovenci na Štajerskem in Koroškem ter Rusini v Galiciji doslej še nimajo niti jedne kmetijske šole, kjer bi se v njihovem jeziku podučevalo. Tam Poljak, tu Nemec znata čisto jednako sodeželanu druge narodnosti kruh rezati.

Odprto pismo

Ljutomerskemu županu g. Ju Thurnu, c. kr. notarju.

Iz oklica takozvane nemške stranke v Ljutomeru, prijavljenega v „Domovini“ št. 91 iz l. 1905 smo podpisani slovenski občinski odborniki z začudenjem posneli, da nameravajo omejena stranka zaželjeno hiralnico v Ljutomeru izkoristiti v svoje strankarske namene, namreč v pomnožitev števila privrženecv te stranke ter v podporo trgovcem in obrtnikom strankinega mišljenja.

Ta namen nam pri podpisu zadevne peticije ni bil znan, ker bi sicer slovenski odborniki iste ne bili nikdar podpisali!

Domnevali smo, da se takozvana nemška stranka v Ljutomeru poteguje zgolj iz človekoljubnosti za hiralnico, v kateri bi našli reveži svoje zavetišče, iz spomenice k navedeni peticiji pa izhaja, da je človekoljubnost imenovani stranki v tem slučaju postranska, strankarsko izkoriščenje v političnem in gospodarskem oziru pa glavna stvar.

Česar takrat pri podpisu naših imen nismo spoznali, to najdemo v navedeni spomenici potrjeno od najbolj avtentične strani.

Posvetovanje glede pridobitve hiralnice v Ljutomeru se ni vršilo v javni občinski seji, ampak peticija se je per rolam nesla od odbornika do odbornika s prošnjo, naj se ta „nedolžna stvar“ hitro podpiše, da bo o pravem času še dospela na pristojno mesto.

Pod pretvezo človekoljubnosti so se nam podpisni izvalili z nedopustno in neodkritosrčno mahinacijo, zaradi česar prekličemo svoje navedene podpise na imenovani peticiji kot neveljavne, s pripomnjo, da se nas je k tem podpisom pridobilo z zaupanjem na častno izjavo Ljutomerskega župana o priliki njegove zopetne izvolitve, ko je slovesno obljubil: „Ich werde Jedermann gegenüber meine Pflicht thun!“ (Nasproti vsakomur hočem storiti svojo dolžnost!).

Ker smatramo za županovo dolžnost ne samo izpolnitev samo posebi umevne obljube, ampak tudi odkritosrčnost in skrb za blagor vseh občanov, ne samo njegovih privrženecv, izrečemo mu s tem tudi svoje popolno nezaupanje s pozivom, da skliče v najkrajšem času javno občinsko sejo, pri kateri bi moral izjaviti v oglede svoji nevzdržni situaciji svoj odstop z županskega prestolca, ker tudi naši slovenski volilci ne morejo imeti do njega nobenega zaupanja več, če se briga le za koristi svojih privrženecv.

Naznanjamo ob enem, da smo vse potrebno ukrenili, da zvejo ne samo pristojne oblasti, ampak tudi širša javnost za način, kako se je izvalilo naše podpise in v katerem smislu se hoče skrbeti za blagor prebivalcev vojvodskega trga Ljutomer.

Ljutomer, dne 20. novembra 1905.

Dr. Karol Grossmann l. r. Anton Misja l. r.
obč. odb. obč. odb.

Franjo Sever l. r. Alojzij Rajh l. r.
obč. odb. obč. odb.

Sokolski vestnik.

— „Sokolski dom“ v Celju vzbuja v vseh narodnih krogih živahno zanimanje. Tekom 15letnega obstanka si je pridobil „Celjski Sokol“ s svojim neustrašenim in vztrajnim delovanjem toliko simpatij po širni Sloveniji, kakor malokatero društvo. Posebno pa se celjski Slovenci dobro zavedajo, da bi bila nenadomestljiva izguba za njih narodno in tudi družabno življenje, ako bi bil „Celjski Sokol“ primoran prenehati s svojim delovanjem. Zato pa tudi radovoljno žrtvujejo prispevke za „Sokolski dom“ v Celju, pa tudi zunanji rodoljubi krepko podpirajo to podjetje. To bodi v vzpodbudo požrtvovalnemu odborn „Celjskega Sokola“!

— II. izkaz prispevkov za „Sokolski dom“ v Celju. Gospica Sabina Serajnikova 2 K, gg. Gvidon Šetina 20 K, Maks Deteček za izgubljeni stavo 2 K, g. Jakob Pukl, c. kr. nadporočnik v ev. itd. v Maria Enzersdorfu pri Dunaju 100 K, g. dr. Josip Sernec, odvetnik v Celju 100 K, kvartavci v „Narodnem domu“ 90 v, g. Peter Majdič, veleindustrijec v Celju 200 K, gospica Anica Majdičeva 5 K, gospica Petka Majdičeva 5 K, g. Jože Kotnik ml. 1 K, gospica Zdenka Kotnikova 1 K, neimenovan 20 K, neimenovan 8 K, g. Milan Hočevan, trgovec v Celju 10 K, g. Lovro Baš, c. kr. notar v Celju 10 K, g. Juro Deteček, c. kr. notar v Celju 20 K, g. Rudolf Stermečki, trgovec v Celju 50 K, g. Karol Vanič, trgovec v Celju prvi obrok 20 K, g. Janko Sernec, c. kr. avskultant 5 K, gospica Mila Sernecova 1 K, g. Stermečki pri duraku zbranih 3 K.

I. izd. K 670—
II. 300 „ 593'90

skupaj K 1.263'90

Vsem darovalcem in tudi nabiralcem iskrena hvala!

— „Savinjski Sokol“ razpošilja sledečo okrognico: Prijateljem slovenskega sokolstva! Po dolgem spanju smo oživel zopet „Savinjskega Sokola“. Dali smo mu zopet življenje in to mu

moramo ohraniti. Tako življenje pa zahteva veliko, — a mi se nismo ustrašili teženj, ki so nam ustajale pred očmi, nismo mislili na naporno delo bodočnosti, poprijeli smo se in držati hočemo. Življenje dati komu je lahko — težko je pa istega ohraniti in voditi. Malo nas je, ki smo prišli orožje, hiteči na obširno narodno polje kopat nerazorano ledino, in ni nam moč samim, tudi pri najboljši volji in jekleni vztrajnosti odpraviti plevel, osat in trnje, ni nam moč dospeti do cilja — zato se obračamo do Vas mili sosed, bližnji in daljni, do Vas, prijatelji sokolske misli, da nam pomagate pri prvih vzdihih prebujenega deteta — narodne matere. Znan Vam je kritičen položaj našega naroda, in tudi silen pritisk nasprotnika, zato boste uvideli neprecenljivo potrebo obstoja našega društva, ki se je svoj čas tako lepo razvijalo — pozneje zaspalo — a danes zopet odprlo oči — želeč med svet — koprneč po delu za narodno prosveto. Da se pa uresničuje žive želje našega „Sokola“, se obračamo do dobrih src, proseč jih pomoči in podpore — da vzdigne naš „Sokol“ zopet mogočno, ponosno in drzno svoji peruti ter plove — utrjen za večno — nad Savinjsko dolino ter razpne svoja krila tudi do sosedov Šaleščanov in še dalje. Upamo na lep odmev našega klica! Vsak najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Kar boste prispevali, kar boste darovali, darovali boste svojemu tlačnemu narodu — in naš „Sokol“ vam obljubuje, delovati v vsakem oziru in z vsemi silami za narod, da bo zaslužil svojo eksistenco, da bo izpolnil svojo sveto dolžnost. Darovi se naj blagovolijo poslati blagajništvu „Savinjskega Sokola“, za kar se zahvali v časnikih. Naj pade plemenito zrnje na rodna tla.

„Zrno do zrna pogača,
kamen do kamna palača“.

Za odbor „Savinjskega Sokola“ v Mozirju:

Rudolf Pevec
t. č. starosta.

Radivoj Tušak

t. č. blagajnik in tajnik

Ivan Lipold

t. č. podstarosta

— „Savinjski Sokol“. Odbor „Savinjskega Sokola“ je imel dne 19. t. m. sejo, v kateri so se reševale razne važne zadeve. Med drugim se je določil dan občnega zbora za prihodnje leto, h kojemu že v naprej vabimo vse ude, izvršujoče ter podporne in vse prijatelje „Savinj. Sokola“, da se prepričajo o stanju našega zopet prebujenega društva. Občni zbor bo 17. decembra t. l. Sestavil se je tudi dnevni red, ki ga pa še pravočasno objavimo. Nadalje se je določilo, da se razpošiljajo „okrožnice“, kojim se priloži nakaznica, takim osebam, znancem in prijateljem, kojim je narodnost in napredek sveta stvar, ki nam bodo tedaj tudi gotovo pomagali z malim darom. Vsak, ki je zavzet za Sokolstvo, okrožnice pač ne bo dobil, ker se pri takem ogromnem delu veliko nehoti pozabi ali prezre. Radi tega prosimo še enkrat, podpirajte nas po svoji moči, da pridemo do zaželenega cilja. Tudi predlog, da ustanovi „Savinj. Sokol“ takoj ko se ojači, „javno ljudsko knjižnico“, je bil soglasno sprejet. Čaka nas tedaj veliko dela, kojega moramo rešiti. Ako smo koga prezrli, naj blagovoli prečitati „Okrožnico“, ki jo prinaša današnja „Domovina“.

St. Iljske novice.

— Občinska volitev za občino St. Ilj v Slov. goricah je torej vendar gotova stvar; in sicer samo za I. vol. razred. Na pritožbo slovenske kmetijske stranke so konečno slavne državne oblasti ovrgle volitev tega razreda, pri kateri je sedaj vladajoča nemčursko-gospodarska stranka v skladu z dokazanih nepostavnosti s falzificiranimi pooblastili ter drugimi nedovoljenimi sredstvi zmagala z enim glasom večine. Že peto leto nam županuje paša Fišereder; naše ljudstvo, slovensko kakor nemško, je skrajno nezadovoljno z sedanjim obč. gospodarstvom. Občinska pota imajo skoraj vedno „blatni patent“, občinski zastop zapostavlja kmetijske koristi in dela globoke „komplimente“ le gospodi; na občinske stroške, torej za slovenski in kmetijski denar se vzdržuje nemška nepotrebna šola, raznim hujskajočim nemškim društvom se dajejo podpore iz občinske kase. Ljudstvo je torej spoznalo, da to ni v korist našega lepega St. Ilja, temu v njegovo pogubo. Že pred poltretjim letom (1903) so se vsi pošteno misleči možje združili in pri tedanji volitvi v I. in III. vol. razredu vrgli ob tla krivično, gospodujočo kliko. Akoravno je takrat naša stranka poštenim potom zmagala, je vendar slavna „nepriestranska“ c. kr. avstrijska vlada ngodila priziva nemčurske stranke in je volitev — razveljavila, ker so zmagali kmetje-Slovenci. Znano je še našim možem predobro, kakšnih grdih, umazanih sredstev se je potem poslužila stranka, katerej „komandira“ nadučitelj nemške šole, Čeh Helčl, da je pri zopetni volitvi meseca jul. lanskega leta zmagala v I. in II. razredu. Pomeni ljudje, ali tudi taki, ki imajo vsaj nekaj poštenja v sebi, morali bi se takega načina zmage sramovati; a oni so trobili s svojimi trobentami med svet: Sijajno smo zmagali! Dolgih petnajst mesecev so ležali potem naši volilni akti in naša pritožba na prašnih mizah slavne vlade! In sedaj se bode spet kmalu odločevalo o usodi tako ljubega nam St. Ilja! Malo število

mož se bode sicer borilo, a upamo, da bodo naši veleposestniki, ozir. pooblaščenici gg. Thaler, Celcer, Ferk in Swaty se neustrašeno, odločno pa tudi značajno potegnili za pošteno našo stvar in nam priborili zmago!

— V Cirknici, lepi občini naše župnije, kjer županujejo papa Korl Flucher, se bodo tudi v najbližji bodočnosti vršile občinske volitve. No, mi Sentiljčani smo že navajeni samih volitev: volimo in zopet volimo. Pri nas so pa volitve tudi čez vse zanimive; naši nemškutarčki in privandanci „heilobratci“ si na umetni način poskrbe za „sijajne zmage“. Posebno in izvanredno „künstnega“ se je izkazal naš modri papa Korlček. Že spomladi je potekla triletna doba, a naš papek kar niso radi dali občinske krone raz svoje pristno-nemške butice. Naši možje so hodili celo leto pridno povpraševati, kaj je z volitvami. Vedno se je reklo: Le počakajte, kmalu bode vse razpisano. A nič ni hotelo biti! Sedaj pa je kar naenkrat počil glas, da je že celo reklamacijska doba pretekla. In ko so naši možje šli gledat volilne liste, videli so tam notri vse polno „čudežev“, ki jih je iztuhala modra butica Flucherjeva. V prvem vol. razredu, v katerem bi bila našim kmetom zmaga zasigurana, se blišče razni „erenpürgarji“. Flucher se je o njih izrazil: „Ehrenvolle, verdienstvolle Männer“. Čuj torej ti vrli kmet-domačin: Neznani tujci, privandanci zatiralci vsega, kar je kmetškega, posebno pa slovenskega, ti so torej več kot ti, ki živiš tukaj ter plačuješ po več stotakov davka! To je spet jasni dokaz, da hoče stranka nemčurjev, stranka Flucherjeva potisniti našega domačina — kmeta v kot, da je tej stranki poštenje in pravica deveta briga! Vi volilci cirkniški pa, kadar pride volitve dan, vsi na vliščite, pokažite renegatu Flucherju, da si svojih pravic, svojih kmetških in narodnih pravic ne daste teptati od moža, ki je izdal svoj rod in postal izdajica naroda, — nemškutar!

— Voda jim teče v grlo. Ker našim ljubim „Alldentschländler“jem trda prede zaradi volitve v I. razredu v občini St. Iljski, izmišljajo vsakojake „künsti“ kako bi se na škodo naše kmetijske stranke okoristili. V nemških časnikih blatijo naše vrle voditelje; posebno se poslužujejo s svojim nesramnim lažnjivim pisarenjem zloglasne „Marb. Zeitung“. In sedaj trdijo, da pišejo Slovenci v nemške liste. Oh, kako ste nervozni, pater Helčl! Ali res mislite, da so naši možje, kakor je g. Thaler, padli na glavo? Premalo nas še poznate! Vse vaše nepošteno delo, vsa lisičja goljufija in „zvitost“, da, celo vaša — Salomonška modrost — vam ne pomaga, gospodje Bismarkovci. Naši možje stojijo trdno in bodo stali za naše kmetijske in slovenske pravice!

Volilna reforma in Spodnje Štajersko.*

Kakor kažejo zadnji dogodki, stojimo pred važno volilno reformo, potom katere bode krivična razdelitev mandatov za državni zbor nehala. Vlada se že resno peča z razdelitvijo posameznih volilnih okrajev, izdala je že ukaz na deželne vlade, da naj poročajo o razdelitvi vol. okrajev v posameznih deželah in radi tega je potrebno, da se slov. časopisje peča s to zadevo in se slovenska javnost opozori na to, da začne premišljati o za spodnještajerske Slovence primerni in pravični razdelitvi volilnih okrajev. Naslanjajoč se na načrt volilne reforme na Moravskem, hočemo v tem članku podati približno načrt bodoče razdelitve volilnih okrajev.

A. Kmečke občine.

Kmečke občine so na Spodnjem Štajerskem izključno slovenske in radi tega imamo pravico zahtevati same slovenske poslance kot zastopnike spodnještajerskih kmečkih občin; tudi do sedaj so bili vsi poslanci kmečkih občin Slovenci. Ker odpade po novi volilni reformi kurija veleposestnikov, trgovskih in obrtnih zbornic in splošna volilna kurija, se bode število poslancev iz kmečkih občin ter mest in trgov približno podvojilo in sigurno lahko računamo na 6 poslancev iz kmečkih občin (dosedaj smo imeli 3 poslance iz kmečkih občin in 1 iz splošne kurije). Volilni okraji bi se dali približno sledeče razdeliti:

- I. Sodnijski okraj Maribor, Slovenska Bistrica
- II. Sodnijski okraj Ljutomer, Gornja Radgona, Ormož, Št. Lenart
- III. Sodnijski okraj Ptuj, Rogatec
- IV. Sodnijski okraj Celje, Konjice, Šmarje, Vransko
- V. Sodnijski okraj Laško, Sevnica, Kozje, Brežice
- VI. Sodnijski okraj Marenberg, Slovenjgradec, Šoštanj, Gornjigrad.

B. Mesta in trgi.

Volilni okraji za mesta in trge bi se dali določiti na Spodnjem Štajerskem le na podlagi narodnih volilnih katastrov (po moravskem vzgledu). V vsaki občini, kjer bivata obe narodnosti bi se morala sestaviti 2 imenika volilcev in sicer za

* Močno smo zainteresovani spodnještajerski Slovenci na volilni reformi. Blizu se dan, ko bo treba našim poslanecem staviti konkretne predloge. Ne vemo sicer, ali že imajo kakšne načrte. Priobčujemo danes eden takšen načrt, da si se ne stavimo popolnoma na člankarjevo stališče.

Uredništvo.

volilce slovenske narodnosti in za volilce nemške narodnosti posebej. Slovenci moramo zahtevati pri novi volilni reformi ne le narodne katastre za volitev poslancev za spodnještajerska mesta in trge, ampak tudi, da dobe sledeči večinoma popolnoma slovenski trgi pravico voliti v skupini mest in trgov, katere po sedanjem krivičnem volilnem redu nimajo: Pilštanj (nobenega Nemca, okraj Kozje), Podčetrtek (okraj Kozje, 258 Slovencev, 51 Nemcev), Podsreda (okraj Kozje, 569 Slovencev, 6 Nemcev), Rajhenburg (okraj Sevnica 543 Slovencev, 4 Nemci), Planina (okraj Sevnica 148 Slovencev, 61 Nemcev), Št. Jurij ob juž. želez. (okraj Celje, 8 Nemcev, ostali Slovenci), Ljubno (okraj Gornjigrad, 4 Nemci, ostali Slovenci), Rečica okraj Gornji grad, sami Slovenci), Lemberg (okraj Šmarje 230 Slovencev, 10 Nemcev), Braslovče (okraj Vransko, 48 Nemcev, ostali Slovenci), Veržej (okraj Ljutomer, sami Slovenci), Ruše (okraj Maribor, 810 Slovencev, 51 Nemcev), Limbuš (okraj Maribor, 493 Slovencev, 8 Nemcev), Sv. Lovrenc nad Mariborom (okraj Maribor 426 Slovencev, 777 Nemcev), Makole (okraj Slov. Bistrica, 6 Nemcev), Muta (okraj Marnberg, 121 Slovencev, 945 Nemcev), Vuhred (okraj Marnberg 421 Slovencev, 30 Nemcev), Vuzenica (okraj Marnberg, približno polovica Slovencev) Velenje (okraj Šoštanj nad 400 Slovencev, okrog 100 Nemcev in Ptujška gora (okraj Ptuj 166 Slovencev 13 Nemcev).

Volilni okraji bi se dali sledeče razdeliti:

- I. Nemški volilni okraj mesto Maribor (za volilce nemškega volilnega katastra mesta Maribor).
- II. Nemški volilni okraj Št. Lenart, mesta Ptuj, Ormož, Slov. Bistrica in Slov. Gradec ter trgov Ptujška gora, Središče, Rogatec, Ljutomer, Limbuš, Ruše, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Vuhred, Marenberg, Vuzenica, Muta, Makole (za volilce nemškega volilnega katastra teh krajev).
- III. Nemški volilni okraj mesta Celje, mesta Brežice ter trgov Podčetrtek, Posreda, Sevnica, Rajhenburg, Planina, Kozje, Št. Jurij ob juž. žel., Konjice, Šmarje, Laško, Vojnik, Žalec, Vransko, Gornjigrad, Ljubno, Braslovče, Mozirje, Šoštanj, Velenje, Lemberg (za volilce nemškega volilnega katastra teh krajev).
- IV. Slovenski volilni okraj mesta Maribor, mesta Ptuj, mesta Slov. Bistrica, Slov. Gradec in Ormož ter trgov Št. Lenart, Ptujška gora, Središče, Rogatec, Ljutomer, Limbuš, Ruše, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Vuhred, Marenberg, Vuzenica, Muta, Makole, Veržej (za volilce slovenskega volilnega katastra teh krajev).
- V. Slovenski volilni okraj mesta Celja, mesta Brežice ter trgov Podčetrtek, Podsreda, Sevnica, Rajhenburg, Planina, Kozje, Št. Jurij ob juž. žel., Konjice, Šmarje, Laško, Vojnik, Žalec, Vransko, Gornjigrad, Ljubno, Braslovče, Mozirje, Šoštanj, Velenje, Lemberg, Pilštanj, Rečica (za volilce slovenskega volilnega katastra teh krajev).

Slovenci zahtevamo opravičeno dva mandata iz skupine mest in trgov, ker pride mandat celjske mestne skupine (pri zadnji volitvi je bila razlika glasov le 80 glasov) s tem, da dobe trgi, kateri niso smeli do sedaj voliti v skupini mest in trgov, pravico volitve v tej skupini, itak v roke Slovencev. Ako pa mi Slovenci pripoznamo Nemcem v celjski mestni skupini eden mandat, katerega ne dobijo, ako niso volilci razdeljeni v narodne volilne katastre, je edino pravilno, da tudi mi zahtevamo eden mandat iz mestne skupine Maribor, ker imamo znatne slovenske manjšine v mestih Maribor (4062 Slovencev), Ptuj, Ormož, Slov. Bistrica, Slov. Gradec in v trgih Št. Lenart, Marenberg, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Muta, Rogatec ter večino v trgih Središče, Ljutomer, Limbuš, Ruše, Vuhred, Vuzenica, Makole, Ptujška gora in Veržej. Volilna pravica pa bode le tedaj splošna in enaka, ako bode ista zagotovila tudi velikemu številu Slovencev, kateri prebivajo v spodnještajerskih mestih in trgih, primerno zastopstvo v državnem zboru, kar je le mogoče potom narodnih volilnih katastrov.

Domače in druge vesti.

POZIV! Z ozirom na sklep shoda za splošno in enako volilno pravico pozivljamo vse trgovce in obrtnike, da imajo svoje trgovine v torek dne 28. t. m. zaprte. V to svrhu se vrši v pondeljek, dne 27. t. m. zvečer ob 8. uri v mali čitalniški dvorani v Narodnem domu posebni zaupni shod trgovcev in obrtnikov, na katerega tem potom opozarjamo.

Politično društvo „Naprej“!

— Dan 28. t. m. bo pomenljiv dan za našo trhljo Avstrijo! Zavedajmo se te pomembnosti tudi mi Slovenci! Ali izvojujemo ljudske pravice — in to moramo — ali pa se zvijajmo še nadalje v prahu in blatu pred mogočniki. Avstrijsko delavstvo praznuje v torek, 28. t. m. Storimo to tudi mi Slovenci! Vstrajajmo v vrstah bojevnikov!

— **Vitez dr. Jabornegg** je odložil častno mesto v podružnici „Schulvereina“. Na njegovo mesto je voljen Prashak. — **V občinski seji** dne 17. t. m. je poročal dr. Kowatschitsch v zadevi privzeta zemljiščnih delov celjske okolice (Gaberje) v obmestje celjsko. Svoje dni so se vršila z okoliško občino pogajanja, da bi slednja odstopila nekatera zemljišča (med državno cesto, lokalno železnico in Koprivnico). Okoliška občina je takrat storila negativen sklep, proti kateremu je vložila mestna občina priziv. Priziv se je vrnil s pripomnjo, da je po § 4 obč. reda deželni odbor v tej zadevi kompetenten. Odsek stavi predlog, naj se vloži tozadevna vloga na dež. odbor s prošnjo, da isti dá dovoljenje. To je namreč zemljišče, na katerem stoji tudi „Studentenheim“!! — **„Jurist“ Balogh** „se igra“ v „vahtarci“ veliko politiko. Cenjeni naši čitatelji nam pač ne bodo zamerili, da na kilometerske članke o naši in socialnodemokratski demonstraciji za splošno in enako volilno pravico, katere je pri pomanjkanju gradiva skrpal veliki politik „jurist“ Balogh, nimamo bogvekoliko prostora odgovarjati. Imamo dosti važnejših zadev, ki režejo v meso našega naroda, zato se bomo v bodoče le ob izvanrednih slučajih blagohotno spomnili drsevnih pokvke à-la Balogh, Petritschek etc. Socialni demokratje pa, ki se bodo še prav dobro spominjali, s kakšnimi sladkimi besedami sta na njih shodu Balogh in Petritschek hvalila njihovo organizacijo, bodo po impertinentnem članku o njih shodu znali presoditi, kako daleč sega podlost in hinavstvo celjskih nemških političnih Terzitov à-la Balogh, Petritschek etc. in bodo znali tudi tem primerno napram njim uravnati svoje vedenje. — **Podle duše** se nahajajo vsekakor v tukajšnjem nemškem gnezdu. Pri našem zborovanju je bil eden iz tega brloga (se poznamo, prijatelj!) in je potem zavil besedo sodr. Majcena, ki je povdarjal, da se mi tudi bomb celjskih Nemcev ne strašimo, češ, da je Majcen rekel, da bode prva bomba, ki pade v Celju, padla na celjsko policijo. Slišalo se je, da se hoče Majcena aretirati. Ali ni to višek podlosti? Smrdi — smrdi v brlogu celjske nemškutarije!

— **Kako jih skeli!!** Zadnja „vahtarca“ se peni od jeze, ker sta se shoda v „Narodnem domu“ in pri „Zelenem travniku“ v prilog obene in enake volilne pravice tako imenitno obnesla. Moralni učinek teh zborovanj skuša zmanjšati z različnim zavijanjem in pri tem toči bridke solze, da se jim je socialdemokratska ljubca tako grdo izneverila. Shoda v „Narodnem domu“ in pri „Zelenem travniku“ sta bila prilično enako obiskana, vendar se drzne „vahtarca“ trditi, da so bili prisotni v „Narodnem domu“ sami obrtni vajenci in gimnazijci, dočim se socialnim demokratom laska in pravi, da je njih shod bil jako dobro obiskan. Na tak način se skuša prilizovati, pa pri tem pozabi, da ima opraviti pri delavski stranki v Celju z zreliimi možmi in ne z vrtoglaviimi fantiči. S tem pisarjenjem skuša nemški „leiborgan“ prikriti blamažo, katero sta doživela „slavnostna“ govornika dr. Petritschek in večni jurist Balogh na zadnjem socialnodemokratskem shodu. Ta dva nemška viteza žalostne postave sta motila že govor referenta Jodlbauerja z različnimi neslanimi opazkami, ki jih je pa ta takoj in izvrstno zavrnil, in le veliki potpežljivosti socialnih demokratov se imata zahvaliti, da nista zletela na zrak. Za Jodlbauerjem je govoril podpredsednik zbora dr. Gvidon Sernec v imenu Slovencev, opozarjal, da imajo socialnim demokratje in Slovenci, kadar se gre za ljudske pravice, istega skupnega sovražnika Nemca, kateremu je zasigurno po krivičnem volilnem redu v avstrijskem državnem zboru večina s tem, da so skoraj vsi plemiči pristaši nemške misli in volijo v državni zbor za svoje pičlo število neprimerno mnogo poslancev, da imajo meščani, večinoma Nemci, v rokah dve kuriji, ker volijo ne samo v kuriji mest in trgov, temveč tudi v kuriji trgovskih zbornic, opozarjal je na „slavnoznano volilno geometrijo“, zbog katere zastopajo nemški poslanci 3 do 4 krat manjše volilne okoliše kot Slovenci. Pri tem privilegiju nemškega naroda seveda volja ljudskih mas, večinoma slovanskih, ne pride v poštev, kar ima v posledici, da so te skoraj brez prava. Ker pa je vlada istega mišljenja, kakor ta zveržena nemška večina, očitno krši zakone napram Slovanom, posebno osnovni zakon, ki določa enakopravnost vseh narodov v tej državni polovici. Slovenci nimajo plemičev, nimajo kapitalistov in tvorijo torej bistveni del onih ljudskih mas, ki danes kričijo proti sedanjemu krivičnemu sistemu in zahtevajo, da imajo vsi svobodni državljani enake politične pravice. Govornik omenja, da se Nemci kaj radi ponašajo s svojo kulturo in se imenujejo naprednjake (fortschrittlich), če pa zahtevamo mi Slovenci eno ljudsko solo, govore polni bojazni o pauslavizmu, ki jim preti, ti hinavci. Po tem krivičnem sistemu

in ker sedijo v štajerskem odboru in deželnem šolskem svetu sami taki „lažinaprednjaki“, pride, da je v naši okolici sto in sto deklic brez šolskega ponka in če zavod šolskih sester ne bi združeval zasebne šole, bi bile v celjski okolici same analfabetke po krivdi imenovanih zastopov in naše ljubeznive vlade, ki jim gre na perfiden način na roko. Pri takih razmerah seveda bi bilo samomorilstvo od strani Slovencev, da se v tem boju ne bi pridružili organiziranemu avstrijskemu delavstvu. Temu govoru je sledilo viharo odobravanju, in kmalu na to je poprosil besede. Petritschek, ki je bil strašno razžaljen, da ga je gospod Jodlbauer imenoval samo „Petriček“ in ne „doktor Petritschek“. To „demokratsko“ opazko Petritscheka je zafrknil Jodlbauer z ostroumno opazko, da on pač ni razžaljen, če ga imenuje kdo samo „Jodlbauer“ in ne „pek Jodlbauer“. Petritschek je izražal svojo veliko nevoljo, da je žel njegov predgovornik dr. Sernec nič manj odobravanja kot sodrug Jodlbauer. In je ves potrjen konstatoval, da čuti socialnim demokratje vendar še, da so slovenskega pokolenja (hinc illae lacrimae tudi v „vahtarci“) Ravno tako neslan kot rojeni Čeh in renegat Petritschek je govoril urednik „vahtarce“, ki je socialnim demokratom obetal, da bodo Nemci svojo srčno kri prelivali za idejo splošne in enake volilne pravice, kadar pride za nje čas, sedaj pa morajo braniti svoj „bezičstand“. Ta trditev je izzvala strašni krah pri navzočih in klici „konec“ ter „besedo odtegniti“ so doneli po dvorani. Splošno so socialnim demokratje trdili, da si Nemci na tak okoren način ne bodo pridobili njih ljubezni: sicer pa poznajo te nemške tiče. S shoda vračajoča se nemška družba v kateri je tudi bil Petritschek je govorila o internacionalnih pseh — sapienti sat.

— **„Šostanska narodna godba“**. Kot smo že objavili, priredi ta izborna godba pod vodstvom svojega kapelnika g. J. Mazeja v veliki dvorani „Narodnega doma“ v soboto, dne 25. t. m. veliki koncert, pri katerem se bodo proizvajale sledeče točke: A. Godba na pihala: 1. Fr. Wagner: „Achilles“, koračnica c. in kr. pešpolka šte. 87. 2. Suppe: „Dichter u. Bauer“, overtura, 3. Waldteufel: „Mladeniški sen“, valček, 4. Vikt. Parma: „Caričine Amazonke“, potpourri, 5. Fr. Korun: „Vaška cvetka“, mazurka, 6. Meyerbeer: „Fackeltanz“, 7. Iv. pl. Zajc: Duet iz opere „Zriny“, 8. Lüntner: „Postiljon“, polka s kornet-solo. — B. Godba na lok: 1. Fr. Koch: „Narodni pohod“, koračnica, 2. Fr. Schubert: „Overtura v ital. slogu“, 3. Ivanovici: „Zdihljaj“, valček, Raha: „Venec slovenskih narodnih pesni“, 5. Vikt. Parma: „Rokovnjači“, overtura, 6. Moskowski: „Serenada“, 7. koračnica. Po koncertu prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Parter K 1'20 za osebo, galerija 60 vin. Dijaki in vojniki plačajo polovico. Opozarjamo na ta fini koncert vse častite rodoljube iz Celja ter njega bližnje in daljne okolice. — Drugi dan, v nedeljo, dne 26. t. m. priredi ta godba veliki koncert v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Mariboru. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži od I. do VI. vrste K 1'40, od VII. vrste naprej 1 K, sedeži na galeriji 60 v, stojišča 30 v, za dijake v parterju 30 v. Na ta koncert posebno opozarjamo častite rodoljube iz Maribora in dežele.

— **Za penzioniste**. C. kr. glavna davkarja v Celju nas prosi razglasiti, da bi bilo zaradi hitrejšega odpravljanja strank umestno, penzijske pobotnice že par dni pred plačilnim dnevom v svrhu likvidacije c. kr. glavni davkarji poslati.

— **Odlikovan celjski slovenski obrtnik**. Narodni fotograf g. Viljem Pick v Celju je bil odlikovan dne 23. oktobra t. l. na umetniški razstavi v Bruslju pri pokroviteljstvu belg. kralja Leopolda, za izborne slike v hanat, (akvarelno i. dr.) posebno pokrajinske slike s častno diplomom in zlato kolajno. Vrlega domačina priporočamo vsem narodnim družinam ter sploh Slovincem v mnogobrojen pošet.

— **V Žaleu** je umrl g. Rudolf Senica, veleposesnik, I. obč. svetovalec, nd krajnega šolskega sveta, odbornik in blagajnik Savinjske posojilnice itd. dne 22. t. m. v 50. letu svoje starosti. Pokojnik je bil vrl narodnjak. Lahka mu zemlja!

— **V Lopati pri Celju** se je ustanovila poštna oddajalnica, ki ima vsak dan zvezo z vozno pošto med Celjem in Šmartnom v Rožni dolini.

— **Dobrna pri Celju** je vstopila v vrste tistih, ki se bojujejo za ljudske pravice. Dne 19. novembra je občinski zastop sklenil resolucijo za splošno in enako volilno pravico. Dobrnskim „Nemcem“ to ni popolnoma po volji, a morajo se že navaditi na to, da se na njihovo voljo ne ozira — nikdo.

— **Tudi občina Hardek pri Ormožu** je v svoji seji dne 19. novembra 1905 sklenila resolucijo za splošno in enako volilno pravico in isto vposlala na naše uredništvo. Slov. občine, sedaj je čas, posnemajte! V torek se snide državni zbor.

— **Poročil se je** 20. t. m. posestnikov sin Roman Maver z gđc. Ano Rojc, posestnikovo hčerko iz Žuzemberka.

— **Osebnost**. Ministrski podtajnik gosp. dr. Ivan Žolgar, štajerski rojak, je imenovan ministrskim tajnikom v predsedstvu ministrskega sveta.

— **V Rajhenburgu** so dne 22. t. m. zopet občutili močne potresne sunke, a vendar milejše, kakor v prejšnjem tednu.

— **Teharje**. „Slovensko politično društvo“ na Teharjih in Sv. Lovrenc nad Prožinom ima občno zborovanje, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v narodni gostilni g. Ignacija Cajhna na Teharjih. Dnevni red: Splošna, enaka in tajna volilna pravica ter raznoterosti: Govorniki: G. Ivan Rebek in deželni poslanec dr. Juro Hrašovec.

— **Velenje**. Dne 23. t. m. se je vršila obč. volitev! Izpala je ugodno za slovensko stranko, katere je dosegla večino v občinskem odboru; občina ostane še torej v slovenskih rokah. Upati pa je, da se pri prihodnji obč. volitvi že v začetku razvije živahna agitacija za obilno udeležbo pri volitvi, da ne bode spet nevarnosti, da se zvezani socialni demokratje in štajercijanci polaste občine.

— **Škale**. V nedeljo dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne pri „Dolfu“ o priliki občnega zbora „Kmetijske zadruge“ se bo predavalo 1) o splošnem položaju kmečkega stanu, 2) o gospodarskih preosnovah, osobito o delovanju in raznih vrstah kmetijskih zadrug, 3) o oživiljenju naše zadruge k uspešnemu delovanju. Predmet predavanja je zelo važen in zanimiv in radi tega se pričakuje zelo obilna udeležba!

— **Vojaška vest**. Poveljnik 3. konj. brigade v Mariboru generalmajor Albert Lonyay de Nagy Lonya, je imenovan za poveljnika konjeniške divizije na Dunaju. Na njegovo mesto pride v Maribor polkovnik Walter pl. Sagburg.

— **V Mariboru** je umrla gospa Rozina Zemljičeva, soproga c. kr. sodn. oficijala v pokoju Karola Zemljiča.

— **Maribor**. Zborovanje za splošno, enako, neposredno in tajno volilno pravico se vrši v nedeljo, dne 26. t. m. v restavraciji „Narodnega doma“ dopoldne ob 11. uri.

— **Zahvala**. Blagorodnemu gospodu Juriju Šternu, kovaškemu mojstru v Mariboru, ki je kot tukajšnji rojak blagovolil šoli in brahnemu društvu na Planici nakloniti precejšnjo podporo, se za blagi čin najsrčneje zahvaljujeta

Franc Štern, župan in nač. bral. društva.

Nace Skrbinišek, š.l. vodja.

— **Pod vlak se je vrgel** pri Mariboru Gabriel Kandolin, oče treh otrok. Vlak ga je popolnoma razmesaril. Našli so pisma, kjer navaja kot vzrok samomora veliko bedo.

— **V Gradcu** prirede dne 28. t. m. delavei 17 shodov; na to korakajo pred stanovanje namestnika ter mu izroče resolucijo.

— **Ločitev občine Mozirje** v gornjegrajskem okraju. Na skupno željo trga Mozirje in okolice je dovolil deželni zbor, da se izloči iz sedanje politične občine „Mozirje“ kat. občina „trg. Mozirje“ za kat. občino Brezje, Libija, Loka, Št. Mihael, Št. Radegund in Lepa njiva, da pa se dovoli ustanovitev posebne politične občine „Okolica mozirska“.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam**. Dvajseto družbino upravno leto 1905. se bliža svojemu koncu in gotovo bi bilo častno za naše podružnice, ko bi mogli trditi: Družba je imela ob svoji dvajsetletnici 151 delujočih podružnic — niti ena izmed njih ni spala. Žal, da te sodbe glavno vodstvo ne more izreči še letos v „Koledarju-Vestniku“ za l. 1906. A veliko nam je do tega, da se v prihodnjem „Koledarju-Vestniku“ za l. 1907. z večjimi prispevki, kakor je bilo to dosedaj, izkažejo vsaj one podružnice, ki so letošnje leto delovale tako, kakor jim je velevala njih domovinska ljubezen. Zato prosimo vse svoje podružnice in njih častite odbore, da sigurno še pred potekom tega leta — to je pred 31. decembrom 1905 — vpošljejo vse svoje prispevke, ki so jih nabrale za letos in svoje eventualne blagajniške preostanke od prejšnjih let v vodstveno blagajnico s priloženo položnico c. kr. poštno-hranilnega urada. Preostajajoče položnice pa naj se ohranijo blagovoljni prihodnji vporabi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1905.

— **Narodna in gospodinjiska šola v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem** se začne graditi prihodnjo pomlad. Ta šola, zlasti pa gospodinjiska, je za obstoj Slovencev kot takih na Koroškem življenskega pomena, ker ravno zavedna slovenska žena in mati navadno reši celo družino, pred vsem pa moža, da se ne odtuji svojemu narodu in ne postane izdajica. Ker bo prepozno za vselej, ako koroški Slovenci zdaj ne napno vseh svojih moči in če jih v tem naporu izvenkoroški Slovenci ne podpro z vso bratsko ljubeznijo in požrtvovalnostjo, naj bi vsak zavedni slovenec pomagal in sicer hitro pomagal koroškim bratom, da se ubranijo gotove narodne smrti. Doneski naj se pošiljajo g. Mateju Ražunu, župniku v Št. Jakobu v Rožu.

— **Umrl je** v Solkanu na Goriškem 85 let stari Mihael Komel, brat pokojnega majorja in slovenskega pisatelja Andreja pl. Komela Sočebanskega.

— **Poplave na Kranjskem.** Vsled neprestanega deževja je poplavlila voda ljubljansko barje in tudi Poljansko dolino, ki je podobna velikemu jezeru. Od l. 1878 že ni bilo takšne povodnji.

— **Prememba koledarja v Rusiji.** Kakor poroča „Novoje Vremja“ se v Rusiji resno dela na to, da se spremeni dosedanj julijanski koledar in se uvede gregorijanski, po katerem računajo vse posvetljene države. Da se to omogoči, hočejo krajšati februar za 13 dni, tako da bomo imeli marca 1906 z Rusi isto štetje.

— **Pomočni učitelj za petje** je postal na l. drž. gimnaziji v Ljubljani koncertni ravnatelj „Glasbene Matice“, g. Matej Hubad.

— **Deželna vinska klet** se otvori v Ljubljani dne 29. t. m.

— **Slovensko planinsko društvo** priredi poučno-zabavni večer dne 25. t. m. v Ljubljani v „Narodnem domu“. Predava g. prof. Orožen o prvem veleturnistu Valentinu Staniču.

Društveno gibanje.

— **Društvo „Kmetovalec“ v Gotovljah** ima v nedeljo, dne 26. novembra t. l. svoj XXVIII. občni zbor, ob 3. uri popoldne v dvorani gostilne g. Franceta Malgaj. Na dnevnem redu je med navadnim vspešnim govorom o sadje-reji g. Ant. Petrička, društvenega častnega člana, in predlog o popolnem preosnovanju društva in o premembi pravil; zato se vsi društveniki in tudi gostje tem potom prijazno vabijo k prav obilni vdeležbi. Naznanja se ob enem, da se posebna vabila ne bodo razpošiljala, in se zborovanje le potom domačih častnikov razglašajo. Za tratek čas pa skrbi domači mešani pevski zbor. K poduku, prerobenju društva, domači zabavi kliče vsem društvenikom in prijateljem društva krepko „dobro došli!“ društveni odbor.

— **Kmetijsko in bralno društvo v Grižah** pri Celju ima v nedeljo, dne 26. novembra 1905 po večernicah svoje glavno zborovanje v domači šoli s sledečim sporedom: 1. Govor g. J. Lorbeka o važnosti čitanja. 2. Podavanje g. L. Černeja: „Kako je ravnati s poškodovanim drevjem?“ 3. Popisovanje udov in pobiranje udnine. 4. Volitev novega odbora za dobo treh let.

— **Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj** bo zborovalo v nedeljo, dne 3. decembra t. l. ob pol 10. uri popoldne v šoli v Brežicah po sledečem sporedu: 1. Odobrenje zapisnika. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročila: a) o sedmi staj. deželni skupščini; b) o glavni skupščini „Zaveze“ v Pulju (gosp. Tomine); c) o „Lehrerbundovem“ zborovanju v Gradcu (g. Pečnik). 4. Iz šolske prakse. 5. Nasveti in želje. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

— **Bralno društvo pri Kapeli** priredi s prijaznim sodelovanjem jurjevskih tamburašev v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih veselico z gled. predstavo „Odpadnikova sestra“, petjem in tamburanjem. Prosta zabava s šaljivo tombolo v gostilni g. Divjaka. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

— **Sv. Marko nize Ptuja.** Bralno društvo priredi dne 26. t. m. po večernicah v šoli podučno gospodarsko predavanje. Predava potovalni učitelj g. Martin Jelovšek, in če bo zadosti udov, se ustanovi bikorejska zadruga, ki bo za naš kraj velikanskega pomena. Posestniki in prijatelji živinoreje, vdeležite se v najobilnejšem številu.

— **Slov. izobraževalno in zabavno društvo „Naprej“ v Gradcu** priredi dne 25. novembra ob 8. uri zvečer zabavni večer s petjem, tamburanjem itd. s prijaznim sodelovanjem pevskega kluba slav. akad. tehn. društva „Tabor“. Vspored mnogovrsten. Lokal: Steinfelder Bierhalle. Vstopnina za osebo 80 v, v predprodaji 60 v.

— **„Triglav“** priredi v soboto (25. nov.) ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih III. redno zborovanje. Spored: 1. čitanje zapisnika, 2. poročilo odborovo, 3. proračun, 4. razdelitev trakov, 5. slučajnosti.

Dopisi.

Iz Rajhenburga. Dne 14. novembra se je čutil tukaj močan potres v sledečih pojavih: ob 10. uri 1 min. (železniški čas) popoldne slab sunek; ob 1. uri 35 min. popoldne močan vdarec, kmalo zatem drugi, nekaj slabši; ob 1. uri 47 min. gromovit tresk; ob 1. uri 52 min. trd sunek; ob 4. uri 6 min. zvečer slab stres; ob 8. uri 12 min. zvečer močan sunek; ob 8. uri 34 min. slab vdarec; ob 8. uri 57 min. rahel sunek; ob 12. uri 16 min. po noči (od 14. na 15. nov.) močan vdarec; ob 2. uri 35 min. po noči okoli 3 sekunde trajajoč močan stres; ob 5. uri 38 min. zjutraj (15. nov.) slab sunek; v noči od 15. na 16. nov. ob 1. uri 40 min. okoli 2 sekundi trajajoč slabši stres; 16. nov. ob 11. uri 58 min. popoldne 3 kratki, rahli sunki.

Vsi vdarci in stresi so bili vertikalni, ter so bili čutili, kakor bi jih povzročilo padajoče skalovje, a to brez hruma, ki se običajno pojavlja pred in po potresih.

Vdarec 14. nov. ob 1. uri 47 min. je bil tako silen, da so se v nekaterih trških poslopih stene razkale, in je prebivalstvo strahoma bežalo na cesto. Zidovje več poslopij v trgu je dobilo znatne razpoke, med temi osobito šola, kaplanija in kolodvor.

Sledovi tega silnega vdarca na imenovanih poslopih so znatnejši, kakor so bili oni zagrebškega potresa l. 1879, ali pa ljubljanskega potresa l. 1895, ki sta se tudi tukaj zdatno čutila.

Trg Rajhenburg stoji na trdih tleh, med skalovitimi griči, nekoliko metrov nad površjem Save.

Vdarcev in stresov ni bilo prav nič čutili v Šedmu, 5 km severno; v Lokvi, 4 km severovzhodno, in na Gorici, 5 km vzhodno od Rajhenburga. Na Vidmu, 4 km jugovzhodno, in v Sevnici, 15 km zahodno od tod, so le malo čutili potres.

Središče sunkov in stresov je iskati torej ne daleč od Rajhenburga z ozirom na to, da so bili sunki popolnoma vertikalni, da so bili stresi kratki in brez hrumenja, ki se pojavlja pred in po potresih, prihajajočih iz daljave, ter odločno naznanja, od katere strani prihaja potres in na katero stran se oddaljuje.

Da je bil povod vdarcem in treskom vdiranje in padanje podzemeljskega skalovja, da je bil torej potres sismičen, tektoničen, a nikakor ne vulkaničen, dokazuje dejstvo, da se je pojavljal le v posameznih slabših ali močnejših sunkih in stresih brez zibanja, bobnenja in podzemeljskega gromenja, in da je okrožje, na katerem se je čutil ta lokalni potres, primeroma prav malo. Vrhutega okolica rajhenburskega trga nima vulkaničnega značaja.

Rušenje in vdiranje podzemeljskega skalovja pa je morda povzročila obila voda, presihajoča skozi zemeljsko skorjo. Skozi 2 meseca sem traja neprestano deževje in skozi nekaj dni pred potresom močna povodenj. Tudi pred zagrebškim in ljubljanskim potresom, ki sta se vršila prvi jeseni, drugi spomladi, je več tednov poprej neprestano deževalo.

Gospodarstvo.

Proti razkosanju kmečkih posestev!

(Dalje.)

Hočemo sedaj omeniti razne predloge v ozdravljenje teh nezdravih razmer!

V prvi vrsti je nujno potrebno, da se postavno določi, da se podeljuje pravica za nakup in prodajo kmečkih posestev le takim ljudem, o katerih se ve, da ne bodo iste zlorabljali na škodo kmečkega stanu. Delovanje teh bi se naj, kakor v Nemčiji, strogo nadzorovalo, in če bi se opazila zloraba podeljene pravice, naj bi se ista takoj odtegnila. V naš kazenski zakonik bi se naj po zgledu Nemčije sprejela stroga določila proti oderuštvi s stvarmi (Sachwucher); priporoča se tudi sprememba obrtnega reda v toliko, da se naj poleg posredovalcev za posestva in posojila, posredovalcev za razne službe tudi vse one osebe, katere izvršujejo nakup in prodajo kmečkih posestev kot obrt, postavijo pod policijsko nadzorstvo, in se jim naj naroči, da vodijo natanko knjige, iz katerih je njih delovanje razvidno. Zelo važna so tudi postavna določila, da se javna sodnijska prodaja kmečkih posestev ne sme vršiti v gostilnah in, da vsak, kdor prevzame kmečko posestvo v obsegu najmanj 3 ha, more isto v teku 3 let le kot celo, ali k večjemu eno četrtino posestva prodati; za vsako prodajo kmečkih posestev pa se mora dobiti dovoljenje od oblasti, sicer se sprememba posesti od oblasti ne pripozna in ne vpiše v zemljiške knjige. Navedena sredstva se dosežejo lahko potom zakonodajstva; razum teh pa je najmočnejša opora kmečkega stanu zadrugištvo.

Kreditne zadruge, posebno posojilnice po sistemu Rajfajzen morejo s podeljevanjem osebnega kredita kmetovalce, katere je zadela kaka nesreča ali pa jim primanjkuje obratnega kapitala, na mnogo cenejši način, kakor posojilnice s kreditom na zemljišča in vknjiženjem v zemljiške knjige, obvarovati pred razkosanjem oz. prodajo zemljišč. Gospodarske zadruge, kakor mlekarne, živinorejske, vinorejske, gozdne zadruge itd. pa pospešujejo umno gospodarstvo, nudijo potom združenja vsa sredstva za zboljšanje raznih panog gospodarstva in stopajo s pridelki kmetijstva naravnost na trg, vplivajo na cene ter izključujejo razne prekupce, kateri so izrabljali stiske kmetov. (Konec prihodnjic).

Politični pregled.

— V štajerskem deželnem zboru se je dovolila savinjski podružnici „Slov. planinskega društva“ za zgradnjo pota čez kamniško sedlo 500 K in „Slov. zgodov. društva“ za Spodnje Štajarsko 400 K podpore. — Sprejel se je tudi predlog pol. odseka, da se dež. zbor štajerski strinja z uvedenjem splošne in enake volilne pravice, a pod pogojem, da se ozira na narodne razmere in na kulturno-gospodarske razlike med posameznimi deli države. Proti prvemu delu glasovalo veleposestvo, proti drugemu pa Slovenci.

— **Kranjski deželni zbor.** Cesar bi pred par meseci ne bili sanjali, to se godi sedaj: deželni zbor kranjski deluje vrlo. Rešuje zadeve, ki so zaostale v dobi obstrukcije, cestne, vodovodne i. dr. Podpore so se podelile med drugimi sledeče: „Slov. plan. društvu“ 4000 K, boln. podp. društvu 200 K, dij. kuhinji v Novem mestu 300 K, družbi sv. Cirila in Metoda 9000 K, Elizabetni otroški bolnici 1800 K, podp. zalogi II. drž. gimn. v Ljubljani 1200, podp. zal. gimn. v Kranju 800 in v Novem mestu 1000 K, dijaški kuhinji v Kranju 1500, oni v Ljubljani 600 K, „Glasbeni Matici“ v Ljubljani 4000 redne in 6000 K izredne podpore, za slov. visokošolce na Dunaju 1200 K, društvu „Radogoj“ 1600 K, za slov. visokošolce v Pragi 400 K in „deželni zvezi za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem“ 6000 K.

— **Goriški deželni zbor** je soglasno sprejel predlog za uvedbo splošne in enake volilne pravice.

— **Moravski deželni zbor** je odobril zakonski načrt o uporabi obeh deželnih jezikov pri avtonomnih deželnih uradih na Moravskem. Odobril se je tudi začasni proračun za dobo od dne 1. jan. do 31. marca 1905. Nato se je zasedanje odgodilo.

— **V koroškem deželnem zboru** je ožigosal posl. Grafenauer sedanji ponemčevalni način na koroških utrakvističnih šolah. Zahteval je nadalje šestletno šolsko obvezno dolžnost in dveletno nedeljsko šolo.

— **Ogrska kriza** je baš sedaj stopila v oster štadij. Razni komitati se branijo instalirati od vlade imenovane velike župane. Bivši ministrski predsednik Szell je pred kratkim izjavil, da se razmere najbrž se poostre.

Listnica uredništva.

Že blizu dva tedna nismo dobili nobenega poročila iz dež. zbora v Gradcu. Posnemati jih moramo po nezanesljivih poročilih drugih listov. C. čitatelji, naj nam oprostite, da ne poročamo obširneje. Žal nam je pa, da naši zastopniki tako malo skrbe, da bi se slovenska javnost obvestila o dogodbah v deželnem zboru. Baš zato je danes moralo izostati obširnejše poročilo o štaj. dež. zboru, ki ga prinesemo v torek.

Nar. radikalec: Napiši!!

Poslano.

Vsem vrlim volilcem, kateri so se dne 26. listopada pri občinski volitvi v Petrovčah tako krepko in neustrašno potegovali za pravico, za čast in gospodarski napredek naše občine, da je sijajno zmagala pravična stvar, izreka tem potom svojo domoljubno zahvalo

volilni odbor občine Petrovče.

Opomnja uredništva. Dobili smo v zadevi teh volitev celo vrsto dopisov od raznih oseb v Petrovčah, kateri pa se po svoji vsebini in glede stališča popolnoma ali vsaj deloma nasprotujejo. Posvetovali smo se z več dobrimi Slovenci v Celju in smo prišli do prepričanja, da je boljše, če ne objavimo nobenega teh dopisov, da ne netimo še dalje prepira, ki je nastal ob času volitev. Povdarjamo, da smo iz vseh dopisov posneli neoporečno resnico in dobili utis, da se je šlo stranki, ki je zmigala, edino za gospodarski procvit in napredek lepe petrovške občine, ter da se od nasprotne strani nikakor ni delovalo odkrito. Zakaj niso razni agitatorji „nove volilne stranke“, stopili osebno k vplivnim osebam „stare stranke“ (da jo tako imenujemo!) in se žujo odkrito domenili, kaj žele in kaj hočejo. To ni odkrito, to ni prava politična taktika. Želimo, da se, če že v kakem kraju obstojita dve stranki, dogovorita ob tako važnih prilikah pošteno in odkrito, naj se ne dela zahrbtno?

(598) 3-1 Sprejem izvežbanega

sadjerejca in vinogradarja

ki ume cepiti tudi ameriške trte in koji se na splošno dobro razume v vinogradarstvu. Prednost imajo neoženjeni in oni, koji so prosti vojaščine. Pogodba: plača s stanovanjem in hrano. Ponudbe naj se pošiljajo na naslov

MATE KUNDIĆ, Opatija.

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja v

AMERIKO!

Vsaki 14 dni vozijo Trst-New-York (501) 7

parniki z dvema vijaki in brezžičnim brzojavom opremljeni,

10.000 ton noseči.

Pojasnila in vozni listi se dobijo pri zastopniku

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana, Slomškeve ulice 25

Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: PANNONIA 20. novembra 1905.

CARPATHIA 11. decembra 1905. SLAVONIA 1. januarja 1906.

Trgovina s papirjem, pisalnim
in risalnimi potrebščinami
prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

ZVEZDA TRGOVINA

prej D. HRIBAR

Rotovška ulica 2 **CELJE** Rotovška ulica 2
priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, doku-
mentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Novosti:

Studenčni kataster, dnevnik
občinskega zaklada, dnevnik
ubožnega zaklada } za občine
Dopisnice za naznanila izostanka vojaških
prememb

Izpisek iz zemljiške knjige } za odvetnike
a) posestni list } in notarje
b) bremski list

Dopisnice, poštno spremnice,
nakaznice, zalepke, spremnice
s povzetjem, menice, čeki
in poštne položnice za c. kr.
poštne hranilnice } veljavno samo
za naučne
namene
Razdelitev učne stvarine, spisal K. Marschitz

Temni lak za prebarvanje šolskih tabel.

Tintni ekstrakt za napravo dobrega črnila.

Dnevniki za preparacije.

Rudeča barva za črtanje lesenih šolskih
tabel.

Okraski za rakve.

Strune za gosli, citre, kitare
in tamburice.

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih čr-
tane, z eno ali dvema
kolonomi, v papir,
platno, gradl, ali pol usnje vezane.

Oddjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo,
župnijske urade, okrajne zastope, užithinske zastope,
hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Papirnatere vreče vseh velikosti po originalnih to-
varniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken)
za urade in privatnike izvršujejo
se v najkrajšem času

Svileni papir v vseh barvah.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami
od napriprostejše do najfinejše iz-
peljave.

Molitveniki za birmo, vez v raznih barvah.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Pismeni papir v kasetah in mapah.

Zavitki za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potreb-
ščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo
izjemne cene.

Priznano dobro blago.

Solidna in točna postrežba.

(511/a) 104-13

Prilave za valjanje
perila (valjarje), -
pralne stroje, stroje
za izžemanje, omare
za led najboljše kon-
strukcije daje
tvrdka

S. Berger

Dunaj, I. Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto

Dajte otrokom

tečne testenine Žnideršič &
Valenčič-a, ako jih hočete
(516) 20-7 imeti zdrave in rudečelične.

(581) **BRATJE SLOVENCII** Kdor hoče kupiti 2-2

belo vino,

imam ga napro-
daj 100 polovnja-
kov. Postavljen v
Rogatec liter do
18 kr. — Istotako
100 polovnjakov

sliv

za kuhanje žganja (četrtinja
22 gld.)

MIJO MEZNARIČ, poste rest., Pregrada.

Suhe gobe, mališno štupo, orehe
laneno seme, oves, pšenico, ječmen,
rž, krompir, fižol, lečo, proso, ku-
mino, seme od sončnic, kamelice,
konoplje, deteljno seme, sploh vse
deželne pridelke kupuje (42) 50-46

Ant. Kolenc, trgovec v Celju
Narodni dom.

Slavnemu občinstvu pa priporoča svojo **bogato za-
logo vedno svežega specerijskega blaga** na
debelo in drobno, kakor tudi **pristno domače vino**
v sodih od 56 ltr. naprej **vse po najnižji ceni.**

Svoji k svojim!

Krepak učencec

poštenih štarišev z dobrimi šolskimi spričevali
tako sprejme v trgovino z mešaním blagom.

597) **Karol Cimperšek** Laški trg. 2-4

Pri prvovrstni avstrijski **zavarovalni družbi proti**
(228) **požaru in za življenje** najdejo 17-14

posredovalci

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoči se postranski
posel, kot glavni zastopniki in stalni **potovalci** pa dobro
trajno službo. Ponudbe pod „15.305“ Gradec, poste restante.

Kmetijsko posestvo

obsegajoče nad 32 oral njiv, travnikov in do-
raščenič gozdov s stanovanjskim in gospodar-
skim poslopjem vred **je naprodaj** za K 8500.
— od katere svote se lahko pusti K 4300, —
kot posojilnična tirjatev vknjiženo. Vprašanja
(591) 1 naj se pošiljajo na

Cementno tovarno, Laški trg.

Ženitna ponudba.

(583) 3-3

Katera pridna gospica, oziroma mlada
vdova z nekaj premoženjem bi hotela po-
stati učiteljeva soproga? Samo resne po-
nudbe, če mogoče s sliko, je nasloviti
„SREČNA BODOČNOST“ na ured. Domovine
do 1. grudna t. l. Tajnost častna zadeva!

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje

vsakovrstnih pušk

za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod
popolnim jamstvom. Tudi predeluje samokres-
nice, sprejema vsakovrstna popravila ter jih
točno in dobro izvršuje. — Vse puške so na
c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. —
Slovenske ali nemške cenike na zahtevanje
(255) za-tonj in poštne prosto. 50-26

Žužnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. pro-**
sinca 1905 pri zemljiških posojilih od pet na

štiri in tričetrt odstotke.

Za občinska in korporacijska posojila v okrajih
Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot je
bila dosedaj **4%**.

(588) **Spretna, izurjena** 3-3
šivilja
 se priporoča častitim damam za šivanje
 v hišo. Vprašanja se naslovi: „**DRAGA**
 št. 21“, poste restante **Celje**.

Proda se
 lepo posestvo. ležeče pol ure od Loč pri Poljčanah.
 četrť ure od okrajne ceste. Hiša in gospodarsko poslopje je v
 dobrem stanu; posestvo meri okoli 23 oralo in obsega trav-
 niki, njive, pašnik in gozd. Cena je 4600 kron, polovica
 (594) ostane vključena na posestvu. Več se izve pri 2-2
Jakobu Žuraju, gostilničarju v Ločah.

Učenec
 s celo oskrbjo in obleko **se takoj sprejme.**
 Biti mora star 14 let in dobro vzgojen. Učna
 (592) doba po dogovoru. Vpraša se pri 3-2
Franc Fuchsu
 dimnikarskem mojstru v **CELJU, Štajersko.**

Občinskega tajnika
 išče občina Bizeljsko pri Brežicah.
 Letna plača 800 kron in up na postranski
 prislužek. Prošnje naj se vložijo do 1. decem-
 (593) bra 1905. Nastop službe takoj. 3-2

Pri podpisnem županstvu se sprejme
vročevalc
 (Zusteller)
 Mesečna plača 60 K. — Prosilec mora biti
 lepega obnašanja ter slovenskega in nemškega
 jezika v govoru in pisavi zmožen — Prošnje
 sprejemajo do 15. decembra 1905.
Županstvo Trbovlje
 (590) 3-2 župan: **Roš.**

Trgovski pomočnik
 urjen v trgovini mešanega blaga. več slovenskega in nem-
 škega jezika. vojaščine prost, želi službo takoj nastopiti.
 Ponudbe pod naslovom: (589) 4-3
FRANC DOBAJ, trgovski pomočnik
 na Laznici, pošta Bistrica pri Mariboru.

104-13 (511/b)

Blagajnice varne pred ognjem
 in vlomom
 prodaja v vseh velikostih najboljša iz-
 delane firma, ki obstoji že nad 30 let
S. Berger
 Dunaj, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi
 in se lahko ogle-
 dajo v „Zvezi
 slov. posojilnic“
 v Celju in pri
 mnogih drugih
 posojilnicah in
 hranilnicah v ::
 vseh slovenskih
 pokrajinah. :: ::

Jožef Repič
 mizarski mojster v Polzeli (Sav. dol.)
 nljudno naznanjam prečastiti duhovščini in slav.
 občinstvu, da sem vsled mnogobrojnih naraščajočih
 naročil opremil svojo delavnico z **najno-
 vejšimi stroji in električ-
 nim obratom.** Prevzamem vsa stavbena
 in pohištvena dela kakor tudi portale ter oprave
 za prodajalne itd., katera izdelujem solidno in po
 (580) konkurenčnih cenah. 3-2
Sprejemem več spretnih mizarskih pomočnikov.

Kupim (595) 3-1
hmelj in seno
 po dnevni ceni.
EM. KUKETZ, Žalec.

Najboljše peči in štedilnike
 vseh vrst, peči predpisane za **šole**, kakor
trajno gorljive irske peči, priporoča
trgovina z železnino „Merkur“ P. Majdič, Celje
 katera ima tudi samoprodajo **H. L. Lattermannovih**
 peči za **kurjavo z žaganjem.**
 V zalogi so krasna **pečna okrilja** in **predpečniki**, razne
 novosti primerne za božična darila, kakor **čajniki**, brzo- in
 samovari, **mizice za cvetlice**, **drsalice** i. t. d.
 Prodajam zanesljive, proti ognju in vltomu varne **blagajne**
 ceneje kakor bodisi katera hoče tovarna, — poljedeljske
 stroje vseh vrst — posebno **slamorenice.**
 Zaloga **plaht za vozove in komate.**
Najboljše umetno gnojilo, Tomaževa žlindra in kajnit.

H L O D I
 Nova tovarna za lesne izdelke v Ljubljani kupuje skozi celo leto proti gotovini sledeče
 hlode na **kubični čevlj** franko državni kolodvor Ljubljana:

	vrsta I.	II.
Smrekove, jelkove in borove od 24 cm naprej, dolgosti 4, 5, 6, 7 in 8 metrov	K — 54	— 52
Bukove od 26 cm debelosti naprej, dolgosti m 2'20 in m 4'40	— 48	— 44
Hrastove od 28 cm debelosti naprej, dolgosti od 2 m naprej	1' —	— 80

 Ponudbe se sprejemajo za vsakršno število in je iste nasloviti na
 (534) 100-11
tovarno za lesne izdelke
 cesta na Rudolfovo železnico št. 47. Pisarna: **Šelenburgove ulice št. 6.**

Original SINGER Nähmaschinen
 Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.
 Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.
 Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposablja stroje do najvišje
 tvornosti ter so vsakomur v uporabo.
Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
modernega in umetnega vezenja
Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah
 odlikovani z največjimi priznanji.
Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
 CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. (152) - 68

Najprimernejša darila za godove,
 birmo itd. so
Singerjevi šivalni stroji
 za domačo porabo in obrtni svrhe
 vsake vrste.

Zdravstveni hlačniki

„Patent Mach“ * se dobivajo a
40, 65, 80, 120, 135, svileni 150, 180, za dečke 25, 35, 50, 60, svileni 90
v naslednjih prodajalnah:

Braslovce, Peperko Tom.
Celje, Puttan N.
Dobrna, Strasser Paul.
Gotovlje, Malgaj Fr.
Gornji grad, J. Božić.
Hrastnik, Bauerheim P.
Loka, Jakša Ivan
Mozirje, Žuža Fr. (586) 44-12

Nova cerkev, Arlič Mih.
Polzela, Cizel Josip
Rečica, Konzumno društvo.
Zibika, Založnik J.
Št. Jurij ob J. L., Kavčič M.
Št. Jurij ob T., Rizman M.
Št. Peter, Korun Fr.
Šmarje, Štapič Fr.

Šmarje, Löschnik Jan.
Teharje, Wengust Fr.
Trnovlje, Fazarine A.
Vransko, Schwentner K.
Vojnik, Zottl Fran.
Žasem, Gajšek Flor.

Prodajalne v drugih krajih daje e. kr. izkl. pr. tovar. za hlačnike Fr. Mach, Brno.

PRIPOROČA
VIZITNICE
ZVEZNA TISKARNA

Češko posteljno perje

po nizki ceni, 5 kg novo, očiščeno K 100, boljšje
K 120, belo, parolnomehko, očiščeno K 180,
K 240, snežnobelo, parolnomehko, očiščeno
K 300, K 360. Pošilja se franko po povzetju.
Zamena in vračilo proti povračilu portostroskov
(537) 4-2 dovoljena.
Benedikt Sachsel, Lobes 347, p. Pilzno, Češka

**KAVO, RIŽ, južno
sadje, poper, itd. in
OLJE vseh vrst pro-
daja na debelo le
trgovcem in industri-
jalnim podjetjem - - -**

J. PIPAN & COMP.

Trst, Via Commerciale št. 5.

(586) 22-2 X X X

Tvrdba ustanovljena leta 1876.

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

(589) 20-17

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.
Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjujejo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron: zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 105, Slavonija.** Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K
60 v, 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K.
Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slane ter daluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča, (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 v; 4 originalne steklenice 5 K 80 v; 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.
Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročnje naravnost od mene pod naslovom:

P. JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu šte. 105, Slavonija.

Potnikom v Ameriko v prevdarek!!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

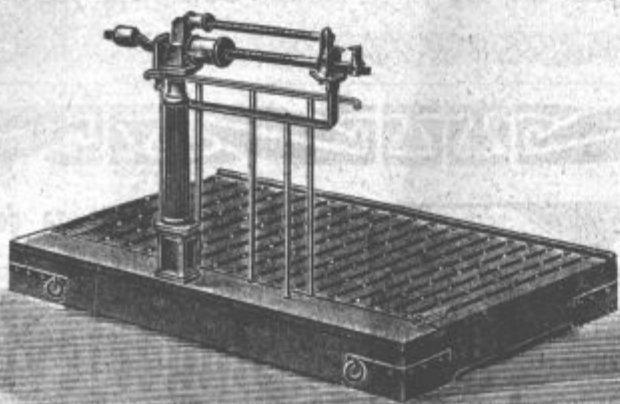
sprejema potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkreajo, spremlja jih eden uradnikov do Havre. — Govori in piše se v vseh jezikih.

Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zaupljivo na nas, in sproti bode brezplačno najboljša pojasnila.

(449) 17-12

PELINKOVAC
POKORNY
Reg. varst. znamka
Tek zbujajoči in okusni
pelinov liker
!Od zdravnikov jako priporočani!
Dobiva se v tozadevnih
trgovinah, kavarnah itd.
Poskusni poštni zabojček ali
ali 1/3 litra a K 5.80 franko.
Del. družba likerne tovarne, **POKORNY**
ZAGREB, ustan. 1862.

Zastopnik za Maribor in okolico
Ivan Dernošek v Mariboru.

Različne tehtnice.

Štedilna ognjišča,

Vsakovrstne vodovode,

Izdelujem nove ter popravljam
tudi stare, bodisi decimalke,
premostne ali sploh vsake vrste
tehtnic.

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor
tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za
ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor
tudi zidarska dela z jamstvom dobrega
izrčila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

bodisi iz studencev, vod-
njakov ali hidravličnimi
vidri, odkoder se voda lahko
poljubno napelje bodisi v

Prevzamem popolno napravo kopališč,

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

Vsakovrstne železne ograje

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna napeljava strelovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

(154) 40-32

IVAN REBEK, stavbeni in umetni ključalničar

Poljska ulica št. 14. ♦ CELJE ♦ Poljska ulica št. 14.

